



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Tempore

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, 1631

Exegesis Euangelij Lucae VII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47044](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47044)

EXEGESIS EVANGELII DOMINICAE XVI.

post Dominicam S. Trinitatis, Luca VII.

Finito sermone in monte, cum in montis descensu Iesus sanasset leprosum, & hinc ingressus Capharnaum seruum curasset Centurionis: postea ad ciuitatem ibat, quae vocabatur Naim. Est autem haec ciuitas Galilaeae, non longè à monte Thabor distans. Ibant autem cum eo pariter discipuli eius, non aliter quam stellae sequentes solem, & filij imitantes Patrem. Ibat autem illic sciens, quid esset faciurus: quomodo viduam tristem oporteret se urgente ad hoc bonitate ac misericordia sua consolari, defunctum eius filium resuscitare, & turbam quae miraculum videbat, in laudes excitare diuinas. Ibant autem discipuli eius cum eo, utpote futuri miraculi testes, & turba copiosa, quae Christum varias ob causas sequebatur, praecipue autem ex deuotione. Itaque dicit Lucas Euangelista:

Matth. 9.
Naim ciuitas Galilaeae, non longè à monte Thabor distans.

Ibat Iesus in ciuitatem quae vocatur Naim, & ibant cum illo discipuli eius, & turba copiosa. Quum autem appropinquaret portae ciuitatis, ecce defunctus efferebatur filius viduae matris suae. Et haec vidua erat.

Multa hic enumerat Euangelista, quasi rationem redditurus futuri miraculi, quare iustum fuerit, ut misericordiam magnam suam Christus desolata impenderet mulieri. Siquidem ad portam veniens ciuitatis, vidit contra se efferi defunctum sepeliendum. Habebant enim veteres monumenta sua extra ciuitates, quo longius cadaueribus putrefactis non inficeretur aer in ciuitate. Narratur hic multa tristitia quae compassionem exigunt. Primum est, quod defunctus efferebatur sepeliendus, quem mulier omnisque turba plangebat. Deinde additur, quod mulieris viduae hic erat filius, quo eius dolor praeter alios erat grauior.

Summa huius euangelij quae fit.

Tertio additur, quod erat is vnigenitus. Neque enim alium in quem respiceret, filium habuit. Tanto magis itaque doluit, quo praeter hunc non habuit alium. Quarto dicitur vidua, quippe quae marito ac filio orbata, nullam prorsus expectabat consolationem. Itaque breuibus verbis arumnarum molem vniuersam explicat. Mater, inquit, vidua erat, quae alium non sperabat filium: & hunc quem solum lactauerat, nunc mortuum amisit, qui a laetitiae occasio fuerat matri, & loco defuncti patris solatium. Idcirco luctus matris fiebat ingens & mceror grauis. Accedebat quod is iam erat adulescens, in quo mater eius omnem per illius infantiam & pueritiam nauauerat operam, & iam maior natum cum matri esse poterat & commodo, & consolationi, e medio sublatu est.

Et turba ciuitatis multa cum illa.

Vides hic morem antiquissimum, quod funera comitabantur olim amici & turba multa. Quod si dicas Ethnicis id fuisse & paganis solitum: fuit quidem, fateor, sed non solis illis, quandoquidem & filijs Israel hoc fuit familiare. Nam cum Ioseph & fratres eius mortuum Iacob patrem suum sepeliendum in terram Chanaan ducerent, multi Aegyptiorum & optimates illos

Funeris sepeliendi mos antiquissimus quis. Genes. 50.

longius

T. VI
21

Ibidem.

Sepulchri
curam habet
dam esse.

Genes. 49.

Genes. 50.

Exod. 7.
Sepultura a-
sinina cur v-
tatur hære-
tici Lutherani.

longius extra terram suam comitati sunt. Sic enim legimus: *Ierunt cum Ioseph omnes seniores domus Pharaonis, cunctique maiores in terra Aegypti, & facta est turba non modica.* Quo simul laudatur mos ille vetustus, curam scilicet habere sepulchri: nec improbari debet, si defunctorum quandoque exuviae deferantur ad alia loca sepelienda, in quibus viuentes desiderauerunt sepeliri, quandoquidem tam sanctus patriarcha Iacob sepeliri voluit cum maioribus suis Abraham, Isaac, Rebecca, & Lya vxore, Ioseph quoque moriturus adiurauit fratres suos, prædicens illis futurum, vt Deus illos visitans educeret de Aegypto in terram Chanaan, & tunc sumite, inquit, ossa mea vobiscum, quod & Moses diligenter effecit. Hæretici autem nostri in locis sacris nolunt sepeliri, sed in campo, sepultura nimirum asinina, agente id diuina prouidentia, ne sepeliantur, vbi iacere inter catholicos indigni sunt, sed sepultura suo iudicio vtantur campestri, qua hæretici debent & excommunicati ab Ecclesia sepeliri.

Quam cum vidisset Iesus, misericordia motus super eam, dixit illi: Noli flere.

Misericordis-
simus com-
patiens illi-
mus q̄s cur
fuerit Chri-
stus.
2. Cor. 1.
Eccl. 4.

Non tam exteriori oculo, quam interiori viduam desolatam respexit Dominus, totus effluens pietate & miserationibus. Ideo dicitur ab Euangelista: Misericordia motus super eam. Erat enim compatientissimus. Nam quia naturam humanam verè assumpsit, ideo omnes etiam affectus naturæ humanæ, qui illam comitantur, assumpsit. Proinde etiam tanquam homo Christus naturaliter fuit, maximeque compatiens & misericors. Nescimus mirum. Nam in cælis Patrem habuit misericordiarum, Deum totius consolationis, in terris verò matrem virginem pulcherrimæ dilectionis, clementissimæ misericordiæ & pietatis. Dixit itaque Iesus flenti viduæ: Noli flere. Non potuit piissimum eius cor ferre lachrymas merentis, sed ad consolandam eam sustinabat. Ideo mox sequitur:

Et accessit, & tetigit loculum. Hi autem qui portabant, steterunt. Erat: Adolescens tibi dico: Surge.

Loculum de-
functi cui te-
tigit Chri-
stus.
1. Reg. 7.

Astor. 9.

Accessit, inquit, & tetigit loculum. Non opus erat, vt loculum tangeret, potuisset enim solo verbo imperare. Tetigit tamen quo ostenderet humanitatem suam organum esse diuinitatis. Vide autem quia cum Helias suscitare vellet filium viduæ, incubuit super eum septies, donec calefacta est caro pueri, deambulans aliquoties huc & illuc, & orans nec tam facilliter suscitare potuit defunctum, vt Christus. Petrus quoque Thabitam suscitans orauit, nec suo est nomine vsus, sed inuocato Christi nomine eandem suscitauit. Porro Christus multo maiori vtens potentia, non orando, sed sua virtute, imperandoque excitauit mortuum. Huic enim omnia viuunt, nec aliter mortuis, quam viuis loquitur. Steterunt autem qui loculum portabant, sperantes fortasse quod futurum erat, expectabantque Domini voluntatem.

1. Reg. 1.

Et resedit qui erat mortuus, & coepit loqui. Et dedit illum matri suæ.

Nihil est mirandum, quod vt Anna mater Samuelis in Cantico dicit: Do-

minus mortificat & viuificat, deducit ad inferos & reducit. Qui enim verbo, quum non essent, creauit omnia, potest eadem, quum fuerint collapsa, quoque restaurare. Imperauit adolescenti, surrexit adolefcens, & in loculo resedit. Cœpit loqui, quo verè se viuere indicaret. Sed vide quid benignissimus Dominus fecit. Non iussit adolefcenti vt sequeretur se, nec aliud quippiam simile. Sed dedit illum matri suæ. Ab hac noluit eum auellere, in cuius consolationem illum suscitauerat. In quantas putas laudes, in quantum gratiarum actionis affectum desolata illa mater & vidua erupit? Sua enim lætitia alios omnes, qui aderant, in Dei laudem & in congratulationem huius beneficij sui excitauit. Ideo sequitur:

Acceptit autem omnes timor, & magnificabant Deum, dicentes: Quia Propheta magnus surrexit in nobis, & quia Deus visitauit plebem suam.

Non fuit ille timor seruilis, qui plebem inuaderet, sed *timor Domini sanctus* Psalm. 111. *permanens in seculum seculi:* nempe timor reuerentiæ & admirationis. Propter quem magnificabant turbæ Deum, confitentes eum omnipotentem, eiusque clementiam in subuentione, consolationeque humanarum miseriarum laudantes. Laudabant quoque Christum, vt miraculi huius ministrum. Quem quia perfectè nondum Dei Filium nouerant, laudem ei tribuunt prophetæ. Prophetam magnum (vt puratur) intelligebat Messiam Christum, qui in lege per Moſen iudeis promissus fuerat à Deo. Hoc namque Deut. 18. (puta quod de Christo loquebantur) subindicant verba quæ sequuntur: quia Deus visitauit plebem suam, vt pote mittens quem mittendum promiserat, quemq; audiendum & illi obtemperandum iusserat. Iuxta sententiam Augustini, tres Dominus mortuos suscitasse legitur, non quod plures non suscitauerit, sed quod de tribus tantum suscitatis in Euangelio legimus. Potuit enim, si voluisset, plures resuscitare, vt fortasse suscitauit, & futurum est, vt in fine mundi resuscitet omnes: tamen de tribus tantum scriptum est mortuis suscitatis. Nec id ociose. Significant enim hi tres aliquid, quo debeat inſtrui, de spiritali morte, quæ est peccatum. Per mortem enim corporis, mortem intelligimus animæ. Et per mortuum corporali vita destitutum, peccatorem intelligimus in anima mortuum. Sub triplici igitur differentia Christus mortuos tres corporaliter suscitauit. Primo, suscitauit filiam Iairi archifynagogi, quæ intra parietes nõdum elata iacebat mortua. Hæc significat mortem animæ, eam scilicet quæ adhuc secreta & intus est, quasi intra parietes domus, in voluntate, nondum in opere. Verbi gratia: Statuit, nescio quis, per malam voluntatem mæchari, nondum mæcharus est, sed voluntatem habet mæchandij, iam mortaliter peccauit, quia scriptum est: *Qui viderit mulierem ad concupiscendam eam, iam mæcharus est eam in corde suo.* In corde igitur & voluntate iam deliquit, licet peccatum nondum prodierit in opus. Hoc (vt dixi) genus mortis in filia hac defuncta significatur. Quam Dominus Iesus (licet æquè possit suscitare omnes, cum sit infinitæ virtutis) propter significationem quasi minori ostendit hanc negotio suscitandam. Dicebat enim: Non est puella mortua, sed dormit. Verè dormiebat Christo, qui eam potuit suscitare. Facilius enim ei fuit mortuum suscitare

Genes. 1.
Psalm. 111.

Deut. 18.

Augustin.

Mortui tres
à Christo re-
suscitati my-
sticè quid.

Lucæ 7.
Matth. 9.
Filia archify-
nagogi susci-
tata quos si-
gnificat.

Matth. 5.

T. VI
21

Luc. 7.
Filius viduz
suscitatus
quos signifi-
cat.

Ioan. 11.
Lazarus sus-
citatus quos
signet.
Lachrymans
Iesu in resus-
citatione La-
zari quid in-
dicent.
Luc. 1.

Lazarus qua-
triduanus
quos de signet
peccato-
res.

Mortis ani-
mæ conditio
triplex.
Marc. 5.
Luc. 8.
Ioan. 11.

Exhortatio
ad mortem
animæ præ-
caucendam.

Conscientia
quomodo
cur ibet sua
sibi sero dis-
cutienda sit.

citare de oculo, quam tu suscitare posses dormientem de somno. Itaque peccatores in anima, in voluntatisque secreto mortuos Dominus Iesus resuscitat. Alterum suscitauit mortuum hic, filium viduz, qui elatus iamerat ad portam, aut extra moenia ciuitatis. Iam enim omnibus erat manifestum illum esse mortuum. Significantur autem idcirco per hunc mortuum peccatores hi, qui etiam opere peccauerunt. Opere enim tunc mortuus elatus est. Verbi gratia: Cecidit quispiam in peccatum grande, cuius istud lethale vulnus accepit. Non potest anima hæc diutius viuere, quia eius vita ab ea recessit Deus. Hæc igitur mortua est anima, & iam iamque ad sepeliendum elata. Oret pro ea mater Ecclesia, congemiscant omnes, plangentque animam mortuam. Videat Christus fletum vniuersorum, misereatur impij, suscitet eum, qui efferebatur mortuus, resurgat defunctus, & incipiat salutaria loqui. Tertium suscitauit Dominus mortuum Lazarum, & hunc quatruiduanum. Quarta enim tunc luce iacuerat in sepulchro mortuus, ut diceretur iam de eo: Fœteret. Hunc suscitauit Dominus Iesus lachrymans, ac fremens in seipso. Quo ostendit magni esse negotij suscitari quatruiduanum mortuum & sepultum. Non quod impossibile esset ei omne verbum, nec quod maioris sibi foret difficultatis resuscitare quatruiduanum mortuum, quam resuscitare vna hora defunctum, sed quod voluit indicare peccatorem quatruiduanum mortuum, hoc est, eum qui multo tempore in peccatis iacuit mortuus, quemque prauæ consuetudinis moles vt saxum aut sepulchrum præmit, grauius ad vitam redire gratiæ: non quo illi Deus durior inclementiorque sit quam alteri, sed quod sua duritia & obstinatione, qua in peccatis obrigit peccator, gratiæ diuinæ obicem ponat, nec diuinæ illustrationi præbeat locum. Hic enim per Lazarum mortuum nobis significatur, ex monumento resuscitatum, vt pote in peccatis iam suis mala consuetudine sepultus: quare nemini de illo iam spes reliqua fuerit, vt conuerteretur, quippe qui opinione & fama etiam fœteret. Hanc, inquam, difficultatem, vt huiusmodi peccatores conuerterentur, ostendit Dominus Iesus lachrymans, fremens, & spiritu turbatus in resuscitatione Lazari, non propter Lazarum, sed propter illos mortuos, qui in Lazaro significabantur. Significatum itaque est in nobis trifariam esse moriendi conditionem, quæ in tribus, quos Dominus Iesus suscitauit mortuus est expressa. Præterea in vno qui domi secretoque iacebat mortuus, in altero qui extra domum elatus fuerat, & in tertio, qui iam dudum erat sepultus. Quomodo autem hos Dominus suscitauit, ita suscitatur eos quoque qui in anima per peccatum mortui sunt, aut in voluntate tantum ac consensu, aut in opere, aut in consuetudine & obstinatione.

Vos autem filij moneo, vt ab omni genere mortis quæ animam tangit, vos contineatis. Nolite circumferre vobis animam peccato mortali obnoxiam, Dei inimicam, gratiæ diuinæ hostem, diaboli filiam, gehennæ ream, & inferni escam. Nunquam adeo sit in vobis obstinata voluntas, vt in peccato scienter, vel vno momento perseueretis lethali. Ideo filij obsecro vnumquemque vestrum per mortem Domini nostri Iesu Christi, quam pro vestra ille sustinuit salute, vt omni ad minus sero, antequam quispiam vestrum ingreditur lectum, sollicita discussione cor suum, hoc est, omnes, non solum

foliū
peripi-
sum, e-
inuen-
scubi
corrig-
tum e-
loquo-
tentio-
luntæ
dicen-
exalta-
quid e-
hende-
nefari-
milis
niam
ris, au-
neas,
Deo pe-
in Dei
ri. T
vt dol-
tim le-
præcep-
Quæ si
Christi
sunt, q

D
dere, v-
Noe, h-
tinger-
nufqu-
tas ille-
quid d-
omni-
quam
triplic-
iater-

solum actiones, verum etiam verba & cogitationes suas visitet, & penitius perscipiat, vt si aliquid infidèle, iniustum, petulans, impudicum, voluptuosum, ex priuato amore natum, aut proximo iniuriosum seu molestum in se inuenerit, illud antequam ingrediatur lectum, ad iudicium reuocet: atque sibi quid in verbo, opere, aut cogitatione perperam actum fuerit, illud corrigat damnando malam voluntatem, illamque reuocando, & propositum ediuerso constabiliendo bonum. Iterum dico filij (vnicuique vestrum loquor) sero antequam intraturus es lectum, discute cogitatus, affectus, intentionem, animique motus, quos habuisti in omni opere, verbo, & voluntate, lustrando, inuestigandoque quid ad hoc agendum, quid ad illud dicendum, quid denique ad cogitandum te induxerit. Expende quid in die exacta abieceris, quid recusaueris, aut negaueris Deo, aut proximo: deinde quid etiam egeris, aut quid egisse, agere ve volueris. Et si in mala te deprehenderit voluntate aliquid, scilicet in animo habentem constitutum, quod nefarium esset, mox ad genua, aut in faciem ad terram ante Dominum humilis & supplex prociide, de peccato quod habebas animo conceptum, veniam pete, & malam corrige voluntatem. Quod si iam cecidisse te inuenieris, aut deliquisse, nequaquam desperes, nec in mala voluntate deiectus maneat, sed lachrymas quascunque potes, in te excita, veniam humillime à Deo pete, gratiam eius & misericordiam inuoca, & tanquam modo genitus in Dei seruitio statue cauenda cauere, amanda diligere, sectandaque imitari. Tertio iterum nunc dico: Non ingrediaris lectum, nisi eo te induxeris, vt doleas saltem de omni peccato, vt statuas ab omni cauere delicto præsertim lethali, & diuino, Ecclesie ac superioris tui, cuiusque obtemperare præcepto. Hæc tria adeo sunt tibi necessaria, vt sine illis tibi non sit vita. Tria quedam ad mortem animæ præcauendam necessaria. Quæ si adfuerint, nulla erit tibi mors, aut periculum. Dominus noster Iesus Christus faciat, vt hæc aliisque, quæ illi placent, semper nobis se donante adsint, qui cum Patre & Spiritu sancto est Deus benedictus in secula, Amen.

SERMO IN EADEM DOMINICA.

*Vnde mors homini acciderit. Qui item sunt, qui efferant
spiritualiter mortuum ad sepulchrum.*

Defunctus efferebatur vnici filius matris sue. Lucæ VII. Scimus omnes vitam certum nobis esse mori, quam est incerta mortis hora. Proinde quantumuis vita proteletur, necesse est tamen mortem tandem accedere, vitamque finiri. Legimus quidem de veteribus Enoch, Mathusalem & Noe, hisque alijs, maxime qui præcesserunt diluuium, quam multi eorum octingentis, nongentisve vixerunt annis. Quibus tamē aut pluribus explevis, nusquam non sequitur, & mortuus est. Itaque quamlibet longæua fuerit ætas illorum, recepit tamen finem suum. Et tu si hodie mille vixisses annos, quid de omni vicia tua, quid de tempore, ac alijs quæ præterierunt, haberes omnibus? Prorsus nihil. Non plus tibi de exacta ætate superesset morituro, quam esset infanti, qui quatuor duntaxat diebus vixisset. Sciendum autem triplicem esse mortem hominis, pura corporis, animæ, & vtriusque. Quod si interrogaueris vnde veniat mors hominum, cum scriptum sit: Deus mortem Mors hominis triplex qua fit. Sapient. 1.

LLLL 2 non se.